

„*Noriu kurti verslą vienas!*”

INDIVIDUALI ĮMONĖ

Individualią įmonę rekomenduojama steigti asmenims, kurie nori dirbti individualiai arba mažuose kolektyvuose, turi mažą pradinį kapitalą, ne itin rizikingą verslo idėją, tačiau daug ryžto ją įgyvendinti.

Individuali įmonė – tai neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, kurio savininkas už prievolių neįvykdymą atsako ir asmeniniu turtu.

IĮ turtas – tai įmonės nuosavybėn perduotas savininko turtas, kuris yra neatskiriamas nuo savininko asmeninio turto, taip pat įmonės vardu įgytas turtas. Savininkas perduodamas IĮ turtą arba pinigines lėšas bei jas išimdamas, privalo sudaryti bei pasirašyti turto ir lėšų perdavimo arba priėmimo dokumentą. Turtas, priklausantis IĮ savininkui ir sutuoktiniui, įmonei perduodamas ne nuosavybės, o patikėjimo teise.

IĮ pelnas. Visas įmonės uždirbtas pelnas priklauso IĮ savininkui, kurį jis bet kada prireikus gali lengvai išsiimti ir panaudoti savo poreikiams. Tai laikoma avansiniu išmokėjimu.

IĮ valdymas

IĮ privalo turėti vienasmenį valdymo organą – vadovą. Dažniausiai tai pats įmonės savininkas, nors įmonės nuostatuose gali būti nurodyta, kad kitam asmeniui pavesta būti įmonės vadovu. Tokiu atveju su paskirtuoju vadovu sudaroma civilinė arba darbo sutartis.

Vadovas veikia IĮ vardu, organizuoja veiklą, yra atsakingas už finansinės atskaitomybės sudarymą ir pateikimą JAR, įmonės turtą.

IĮ likvidavimas

IĮ gali būti likviduojama:

- Savininko sprendimu;
- Teismo ar kreditorių susirinkimo sprendimu (kai įmonė bankrutuoja);
- Priverstinai, kai paaiškėja, kad įmonė buvo įsteigta neteisėtai;
- Atėjus veiklos laikotarpio pabaigai.

Organas, priėmęs sprendimą likviduoti IĮ, paskiria likvidatorių, kuris įgyja įmonės vadovo teises ir pareigas.

IĮ nuostatai yra įmonės steigimo dokumentas, kuriuo privalo vadovautis IĮ vadovas. Nuostatai turi būti patvirtinti notaro. Nuostatuose turi būti nurodyta:

- Įmonės pavadinimas;
- Teisinė forma;
- Veiklos tikslai;
- Buveinės adresas;
- Savininko teisės ir pareigos;

- Vadovo skyrimo ir atšaukimo tvarka (kai savininkas – ne IĮ vadovas);
- Kiti svarbūs duomenys.

IĮ steigimo tvarka:

1. Sugalvojamas pavadinimas ir rezervuojamas JAR sistemoje iki 6 mėn. laikotarpiui.
2. Sudaromi įmonės nuostatai.
3. Notaras patikrina ir patvirtina IĮ steigimo dokumentus. Notarui pateikiami dokumentai:
 - Prašymas IĮ įregistruoti JAR;
 - Nuostatai;
 - Savininko sutikimas registruoti IĮ buveinę jam priklausančiose patalpose;
 - Licencijos ir leidimai (jeigu reikalingi veiklai vykdyti);
 - Duomenys apie steigėjus, vadovą.
4. Notarui patvirtintus dokumentus, įmonė registruojama Registrų centre.

Pagrindiniai **teisės aktai**: LR Individualių įmonių įstatymas ir Civilinis kodeksas.

PRIVALUMAI

- Nereikia įstatinio kapitalo.
- Savininkas gali dirbti įmonėje vienas – be darbo sutarčių.
- Visas pelnas atitenka savininkui, kurį jis gali bet kada išsiimti ir panaudoti savo poreikiams.
- Esant būtinybei galima įdarbinti kitų darbuotojų.
- IĮ gali būti pertvarkoma į UAB ar VŠĮ.
- IĮ atžvilgiu gali būti taikomos mokesstinės lengvatos (iki 10 darbuotojų ir iki 300 000 EUR metinio pelno taikomas 5 proc. pelno mokestis).
 - IĮ vykdoma supaprastinta buhalterinės apskaitos tvarka.
 - Gali būti steigama elektroniniu ir įprastiniu būdu.

TRŪKUMAI

- Didžiausias neigiamas dalykas – ribota teisinė atsakomybė. Tai reiškia, kad neužtekus įmonės turto prievolėms padengti, skola išieškoma iš savininko asmeninio turto.
 - Savininkas gali būti tik vienas fizinis asmuo.
 - Ribotos galimybės didinti įmonės kapitalą (pvz., negalima išleisti naujų akcijų bei jomis prekiauti, kaip UAB).
 - Į verslą savininkas gali investuoti tik savo turtą ar skolintas lėšas.
 - Sunkiau gauti paskolą banke dėl nepakankamai didelio IĮ turto.

STEIGIMO KAINOS

- Laikinas pavadinimo įtraukimas į registrą – 16,22 EUR.
- Notaro paslaugos – 23–60 EUR.
- Registrų centro mokestis – 30,99 EUR.
- Steigimo dokumentų parengimas – nuo 130 EUR.
- Antspaudas – nuo 15 EUR.

MOKAMI MOKESČIAI

- **GPM** (Gyventojų pajamų mokestis, mokamas VMI) – 20 proc. nuo pajamų (27 proc., jei pajamos viršija 20 VDU).
- **PSD** (Privalomasis sveikatos draudimas, mokamas „Sodrai“) – 6,98 proc.
- **VSD** (Valstybinis socialinis draudimas, mokamas „Sodrai“) – 13,83 proc., plus pensijų kaupimas (1,8 ar 3 proc.).

Įmokų bazė (suma, nuo kurios mokamos įmokos):

1. Šią bazę sudaro IĮ išsiimama savininko asmeniniams poreikiams 50 proc. lėšų suma, kuri deklaruojama VMI kaip su darbo santykiais ar jų esmę atitinkančias santykiais susijusios pajamos.
2. MMA (Minimalus mėnesinis atlyginimas) – 555 EUR.
3. VSD „lubos“ – atlyginimo riba, nuo kurios Sodros įmokos neskaičiuojamos – 120 VDU. (netaikomos PSD įmokoms).
4. VDU (Vidutinis darbo užmokestis) – 1136,20 EUR.

- **PM** (Pelno mokestis) – 5 arba 15 proc. nuo pelno.
- **PVM** (Pridėtinės vertės mokestis) – 0, 5, 9 arba 21 proc.
- **NTM** (Nekilnojamojo turto mokestis) – mokamas pagal Savivaldybės patvirtintą tarifą (Kauno rajono savivaldybės teritorijoje – 0,3–3 proc.).
- **TARŠOS MOKESTIS** – jeigu naudojamas automobilis, skaičiuojamas nuo suvartotų degalų kiekio.

IĮ IR MB PANAŠUMAI IR SKIRTUMAI

Šios abi teisinės formos turi daug panašumų, bet ne mažiau ir skirtumų.

Panašumai:

- Steigėjais gali būti tik fiziniai asmenys.
- Kas mėnesį moka PSD: IĮ už savininką, MB – už kiekvieną narį.
- Abi gali būti steigiamos įprastu ir elektroniniu būdais.

Skirtumai:

- MB steigėjų gali būti 1–10, IĮ – tik vienas.
- MB narių civilinė atsakomybė yra ribota, IĮ – neribota.
- MB įstatinio kapitalo dydį nusistato patys nariai, IĮ – netaikomi reikalavimai.
- MB vienas narys turi vieną balsą, IĮ – visus sprendimus priima savininkas.
- MB pelnas paskirstomas proporcingai nario įnašo dydžiui, o IĮ visas pelnas tenka savininkui.